

MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

RR-mdj-jl-070- 2(1)/09

Warszawa, 30 stycznia 2009 r.

SECRETARIAT
Biuro Prac Senackich
wpłynęło dn. 02.02.2009 r.
nr 663 podpis Marsz.

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 30.01.09.
nr 530 podpis *Borusiewicz*

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Srens ony   *Renic*   *Marszałek*

W związku z pismem Pana Marszałka z dnia 23 grudnia 2008 r., znak BPS/DSK-043-1202/08 przekazującym *Oświadczenie złożone przez senatora Lucjana Cichosza na 24 posiedzeniu Senatu w dniu 19 grudnia 2008 r.*, uprzejmie informuję, co następuje.

Cechą charakterystyczną dla rynku wieprzowiny są zmiany cykliczne, a także sezonowe. Zmiany podaży tuczników mają wpływ na sytuację cenową. Po okresie trudnej sytuacji cenowej, która w przypadku Polski rozpoczęła się jesienią 2006 r. i spotęgowana została wysokimi cenami zbóż na przełomie lat 2007 i 2008, obecnie mamy do czynienia ze stabilizacją na rynku wieprzowiny. W trzecim tygodniu stycznia 2009 r. średnia cena skupu żywca wieprzowego rejestrowana przez ZSRIR osiągnęła 4,43 zł/kg i była o 27,5% wyższa niż w analogicznym tygodniu 2008 r.

Ponadto, spadek cen zbóż spowodował, że relacje cen skupu trzody chlewnej do cen zbóż są obecnie znacznie korzystniejsze niż miało to miejsce rok temu. W trzecim tygodniu stycznia 2009 r. relacja cen skupu trzody chlewnej do targowiskowych cen żyta kształtowała się jak 1:10,6 (1 kg żywca wieprzowego był ekwiwalentem 10,6 kg żyta), podczas gdy w analogicznym okresie 2008 r. kształtowała się jak 1:5,1.

Jeżeli chodzi o instrumenty wsparcia rynku wieprzowiny, należy przypomnieć, że od momentu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, polityka na rynku mięsa wieprzowego jest prowadzona i realizowana w ramach instrumentów Wspólnej Polityki Rolnej (WPR). Zasady funkcjonowania wspólnotowego rynku wieprzowiny reguluje obecnie rozporządzenie Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. *ustanawiające wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych („rozporządzenie o jednolitej wspólnej organizacji rynku”)* (Dz.U. L 299 z 16.11.2007, str. 1, z późn. zm.).

Przewiduje ono następujące instrumenty, które mogą być zastosowane na rynku wieprzowiny:

- refundacje wywozowe;

- dopłaty do prywatnego przechowywania wieprzowiny;
- nadzwyczajne środki wsparcia w sytuacji wystąpienia zakłóceń na rynku wywołanych rozprzestrzenianiem się chorób zwierzęcych.

Decyzje o uruchomieniu poszczególnych instrumentów podejmuje Komisja Europejska, po zasięgnięciu opinii Komitetu Zarządzającego ds. Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych, w którego posiedzeniach biorą udział przedstawiciele Komisji i krajów członkowskich.

W ramach wspólnej polityki wobec sektora wieprzowiny realizowane są obecnie, zgodnie z rozporządzeniem Komisji nr 61/2009 z dnia 22 stycznia 2009 r. *ustanawiającym refundacje wywozowe w sektorze wieprzowiny* (Dz.U. L 19 z 23.01.2009, str. 16), refundacje do wywozu:

- mięsa i podrobów suszonych lub wędzonych (CN 0210) – stawka 54,2 EUR/100 kg;
- mięsa wieprzowego przetworzonego, w tym kielbas (CN 1601 oraz 1602): stawki, w zależności od produktu, wynoszą od 15,2 do 29 EUR/100 kg.

Jeśli chodzi o kwestię nie uruchomienia skupu wieprzowiny na potrzeby rezerw państwowych gospodarczych należy stwierdzić, że zgodnie z ustawą z dnia 30 maja 1996 r. o rezerwach państwowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2007 r. Nr 89, poz. 594, z późn. zm.), za tworzenie rezerw gospodarczych produktów rolnych, produktów i półproduktów żywnościowych odpowiedzialny jest przede wszystkim minister właściwy do spraw gospodarki, który czyni to w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa.

Zgodnie z ustawą, rolą rezerw jest zapewnienie możliwości realizacji zadań w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa państwa w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa kraju i w czasie podwyższenia gotowości obronnej kraju. Rezerwy gospodarcze służą ponadto łagodzeniu zakłóceń w funkcjonowaniu gospodarki narodowej, wynikających z nieprzewidywanych zdarzeń oraz klęsk żywiołowych.

Jednocześnie należy podkreślić, że krajowe rezerwy produktów rolnych nie są elementem Wspólnej Polityki Rolnej, w tym wspólnej organizacji rynku wieprzowiny. W związku z powyższym, operacje (zakup lub sprzedaż) w ramach gospodarowania zapasami rezerw państwowych utrzymywanymi przez państwa członkowskie UE nie mogą naruszać zasad Wspólnej Polityki Rolnej, co oznacza, że muszą być neutralne dla rynku wspólnotowego.

Jeżeli chodzi o handel zagraniczny mięsem wieprzowym, informuję, iż według wstępnych danych Ministerstwa Finansów (dane są w trakcie weryfikacji i mogą być obarczone błędami) w okresie I-XI 2008 roku eksport mięsa wieprzowego ogółem (kod CN 0203) wyniósł 233,5 tys. ton i był wyższy o 20,0% w porównaniu z analogicznym okresem 2007 r. Import mięsa wieprzowego w tym samym czasie wyniósł 397,5 tys. ton i był o 81,0% wyższy niż 2007 r. Oznacza to, iż saldo obrotu mięsem wieprzowym (kod CN 0203) w okresie I-XI 2008 r. było ujemne i wyniosło (-164,0 tys. ton), podczas gdy w analogicznym okresie 2007 r. wynosiło (-25,4 tys. ton). W okresie I-XI 2008 r., wśród głównych kierunków przywozu znalazły się: Dania (132,6 tys. ton mięsa wieprzowego, tj. ponad 32% całego zaimportowanego mięsa), Niemcy (128,5 tys. ton), Holandia (46,4 tys. ton), Belgia (29,8 tys. ton), Wielka Brytania (19,2 tys. ton), Hiszpania (15,3 tys. ton) i Francja (9,1 tys. ton).

W okresie V-XI 2008 r. cena wieprzowiny w Polsce była wyższa od średniej ceny unijnej o ok. 6%, zaś w porównaniu z Danią czy Holandią, skąd importuje się najwięcej mięsa wieprzowego, cena w Polsce była wyższa średnio od 12% do nawet ponad 23%. Spowodowało to wzrost konkurencyjności mięsa pochodzącego z tych krajów.

Należy jednocześnie podkreślić, iż od momentu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej nie można mówić o imporcie produktów pochodzenia zwierzęcego z takich krajów jak Irlandia, Dania czy Niemcy. W związku bowiem ze zniesieniem granic wewnętrznych i wprowadzeniu zasady swobodnego przepływu towarów, ich przemieszczanie w ramach państw członkowskich

UE objęte jest terminem handlu wewnątrzspółnotowego. Kontrole weterynaryjne na granicach wewnątrz UE zastąpione zostały regułą wzajemnego uznawania wyników kontroli przeprowadzonych przez służby poszczególnych państw członkowskich. Towar, który został poddany inspekcji weterynaryjnej, w sposób zgodny z obowiązującym prawem wspólnotowym, przy wprowadzeniu go do obrotu na terytorium jednego państwa członkowskiego UE, może być bez dodatkowej kontroli wprowadzony do obrotu w innym kraju będącym członkiem Wspólnoty. Spełnianie odpowiednich wymagań weterynaryjnych przez produkty pochodzenia zwierzęcego przeznaczone do spożycia przez ludzi zapewnione jest przez kontrole prowadzone w miejscu pochodzenia produktów zgodnie z art. 3 i 4 dyrektywy Rady 89/662/EWG z dnia 11 grudnia 1989 r. *dotyczącej kontroli weterynaryjnych w handlu wewnątrzspółnotowym ze względu na wprowadzenie rynku wewnętrznego* (Dz. Urz. UE L z 1989 r. Nr 395, str. 13), implementowanej przez wszystkie państwa członkowskie do ich krajowych porządków prawnych.

Kontrola weterynaryjna po przybyciu towaru na miejsce przeznaczenia w Polsce może być dokonana, na podstawie art. 25 ustawy z dnia 10 grudnia 2003 r. *o kontroli weterynaryjnej w handlu* (Dz. U. z 2004 r. Nr 16, poz. 145 z późn. zm.), ale pod warunkiem, że będzie przeprowadzona w sposób wyrywkowy i nie dyskryminujący. Celem takiej kontroli jest sprawdzenie, czy zostały spełnione wymagania weterynaryjne określone w przepisach prawa wspólnotowego.

Organy administracji publicznej nie mają kompetencji do wprowadzania ograniczeń swobodnego przepływu towarów pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej, jeżeli nie jest to konieczne ze względu na wyjątkowo ważny interes publiczny. Przesłanki do takiego ograniczenia zostały wskazane w art. 30 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską i obejmują w szczególności ochronę życia i zdrowia ludzi lub zwierząt. Zakazy i ograniczenia wprowadzone na jego podstawie nie powinny jednak nigdy stanowić środka arbitralnej dyskryminacji, ani innych ukrytych ograniczeń w handlu między państwami członkowskimi.

Graniczna kontrola weterynaryjna nadal jest przeprowadzana w stosunku do zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego przywożonych z krajów trzecich, tj. nie będących członkami Unii Europejskiej. Z danych przesłanych do Głównego Inspektoratu Weterynarii przez Graniczne Inspektoraty Weterynarii wynika, że w 2008 r. importu świeżego mięsa wieprzowego pochodzącego z krajów trzecich nie było.

Odnosząc się do rynku zbóż, należy podkreślić, iż krajowy rynek zbóż jest powiązany z rynkiem wspólnotowym i światowym. Wyjątkowa koniunktura na krajowym rynku po zbiorach w roku gospodarczym 2007/2008 wynikała między innymi z korzystnych zbiorów w Polsce oraz nieurodzaju w krajach głównych producentów zbóż. W podejmowanych ocenach sytuacji na rynku krajowym nie można pomijać niekorzystnej sytuacji na światowym rynku finansowym oraz związanej z tym recesji gospodarczej w skali światowej. Analiza obecnej oraz prognozowanej sytuacji na rynku zbóż wskazuje, że w skali światowej, rok gospodarczy 2008/2009 po raz pierwszy od wielu lat, charakteryzuje się zrównoważeniem popytu i podaży. Prognoza Międzynarodowej Rady Zbożowej z końca października 2008 r., zakłada, że zużycie zbóż na świecie wyniesie 1,75 mld ton przy zbiorach na poziomie 1,77 mld ton. Znaczący wzrost zbiorów wystąpił m.in. w Unii Europejskiej, wg informacji Komisji Europejskiej o prawie 19%, do około 311 mln ton, a Wspólnota w roku gospodarczym 2008/2009 powróciła do pozycji eksportera netto zbóż. Wysokie zbiory odnotowano na Ukrainie – około 49 mln ton i w Rosji – 102 mln ton. W porównaniu z rokiem ubiegłym tegoroczne zbiory zbóż na Ukrainie są wyższe o 64%, a w Rosji o ponad 27%. Wyższe niż wcześniej zakładano są również zbiory zbóż w Polsce. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 18.12.2008 r. tegoroczne zbiory zbóż wyniosły 27,7 mln ton i były wyższe o 1,9% od ubiegłorocznych oraz o 3,4% od średniej zbiorów z lat 2001-2005. Krajowe zużycie zbóż w związku

ze zmniejszeniem zapotrzebowania na pasze wynikającym ze spadku pogłowia trzody chlewnej, oceniane jest na około 1 mln ton mniej niż przed rokiem, tj. ponad 25 mln ton. Poprzedni rok gospodarczy przyniósł odbudowę zapasów zbóż na rynku krajowym do poziomu około 2 mln ton. Umożliwiły to wyższe o około 1 mln ton zbiory zbóż niż ich zużycie oraz wyższy o około 0,5 mln ton import zbóż niż ich eksport. Biorąc pod uwagę tegoroczne zbiory zbóż należy się spodziewać dalszej odbudowy zapasów do średniego poziomu z ostatnich lat (około 3 mln ton zbóż). Należy pamiętać, że sytuacja na krajowym rynku zbóż w ubiegłym roku gospodarczym kształtowana była przez korzystne zbiory zbóż w Polsce oraz ich niedobór na rynkach światowym i Wspólnotowym. W roku gospodarczym 2008/2009, a zwłaszcza w lipcu oraz pierwszej połowie sierpnia sytuację na tym rynku kształtowały informacje o korzystnych zbiorach na całym świecie oraz wyjątkowo negatywnym wpływie suszy na zbiory w Polsce. Pomimo prognoz o negatywnym wpływie suszy na poziom tegorocznych zbiorów zbóż w Polsce, które to informacje w skali kraju nie potwierdziły się, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w dniu 18 sierpnia 2008 r. przesłał do Komisji Europejskiej wniosek o przywrócenie ochrony celnej na Wspólnotowym rynku zbóż. Niezależnie od przesłanego wniosku, na forum Komitetu Zarządzającego ds. Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi starało się o poparcie wniosku wśród krajów członkowskich, zarówno na poziomie Komisji Europejskiej, jak i Rady Ministrów UE. Podczas posiedzenia Rady Ministrów UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa, które odbyło się w dniach 29-30.09.2008 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi zwrócił uwagę Komisji Europejskiej na szczególnie trudną sytuację polskich rolników spowodowaną dużą podażą zbóż na rynku w obecnym sezonie. Podczas posiedzenia Komitetu Zarządzającego ds. Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych w dniu 16 października 2008 r. Komisja Europejska podjęła decyzję o przywróceniu ochrony celnej. Zgodnie z opublikowanym w dniu 23 października 2008 r. rozporządzeniem Komisji (WE) Nr 1039/2008 przywraca się cła w imporcie zbóż do UE na zasadach jakie obowiązywały przed ich zawieszeniem. Mając na uwadze istotny wzrost kosztów produkcji zbóż przy jednoczesnym obniżeniu cen rynkowych, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wystąpił z wnioskiem na posiedzeniu Rady Ministrów UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa, które odbyło się w dniu 28.10.2008 r., aby przygotowano analizę kosztów produkcji zbóż oraz rozważono możliwość podniesienia ceny interwencyjnej co najmniej do wysokości średnich kosztów ich produkcji.

Chciałbym ponadto podkreślić, że dobrze jest mi znany problem rosnących cen środków produkcji, dlatego też Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi wielokrotnie występowało do Ministerstwa Gospodarki, zwracając uwagę na zbyt wysokie ceny produkowanych w kraju nawozów mineralnych, stanowiące barierę ich zużycia na wymaganym poziomie. Jednakże zdaniem Ministerstwa Gospodarki nie ma ono możliwości wpływania na poziom cen, gdyż zakłady produkujące nawozy mineralne we własnym zakresie określają ich cenę, kierując się zarówno rachunkiem kosztów, swoimi możliwościami produkcyjnymi, jak i aktualną sytuacją na rynku. Zdaniem Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - PIB powodem podwyżek jest wzrost zapotrzebowania na nawozy na rynkach światowych, spowodowany zwiększeniem arealu upraw polowych oraz zwiększony popyt na żywność w krajach rozwijających się. Zwiększyły się także koszty produkcji nawozów (wzrosły ceny gazu oraz surowców mineralnych np. potasu i fosforytów, nawet o 300-400%), a także wzrosły marże producentów, hurtowników i detalistów spowodowane podwyżką kosztów transportu i pracy. Omawiając działania na rzecz ograniczania wzrostu cen nawozów na rynku krajowym należy wspomnieć, o zorganizowanym w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi w dniu 6 sierpnia 2008 r. spotkaniu poświęconym tej kwestii. Uczestnikami byli przedstawiciele Ministerstwa Gospodarki, największych zakładów nawozowych oraz związków i organizacji rolniczych. Producenci nawozów przedstawili specyfikę produkcji nawozów, uzasadniając wzrost cen głównie wzrostem kosztów produkcji. Podczas spotkania stwierdzono, iż problem wysokich cen na rynku nawozów występuje również w innych krajach unijnych, dlatego też

istnieje potrzeba przeprowadzenia debaty w tym zakresie również na forum unijnym. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi popiera każde działanie prowadzące do obniżenia cen nawozów mineralnych, w tym działania zmierzające do zniesienia cel antydumpingowych na nawozy importowane spoza Unii Europejskiej, które w obecnej sytuacji mogą stanowić zbędną i nieuzasadnioną barierę przed importem nawozów z krajów trzecich, podwyższających koszty dla producentów rolnych. W stanowiskach przekazywanych przez resort rolnictwa Ministerstwu Gospodarki, jako resortowi wiodącemu w tym zakresie, byliśmy przeciwni propozycjom przedłużania stosowania środków antydumpingowych, m.in. na przywóz saletry amonowej z Rosji; środki te zostały jednak przedłużone do 2013 r. na mocy rozporządzenia Rady (WE) nr 661/2008. Resort rolnictwa poparł także projekt rozporządzenia uchylającego środki antydumpingowe w imporcie mocznika z Białorusi, Chorwacji, Ukrainy oraz Libii (środki uchylone w marcu 2008 r. zgodnie z rozporządzeniem Rady nr 240/2008). Ponadto, należy wskazać, iż pismem z dnia 17 listopada 2008 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wystąpił do Ministerstwa Gospodarki, z prośbą o podjęcie stosownych działań na forum UE mających na celu uchylenie lub przynajmniej zawieszenie środków antydumpingowych obowiązujących w imporcie chlorku potasu (w tym występującego w nawozach wieloskładnikowych) w imporcie z Rosji i Białorusi, saletry amonowej w imporcie z Rosji i Ukrainy, a także roztworu mocznika i saletry amonowej (UAN) w imporcie z Algierii, Białorusi, Rosji i Ukrainy. Uchylenie lub zawieszenie obowiązujących w imporcie z ww. krajów cel antydumpingowych na nawozy mineralne powinno skutkować zwiększeniem konkurencyjności na rynku, a w konsekwencji obniżeniem cen nawozów.

Chciałbym również poinformować, iż analiza cen owoców miękkich tj. truskawki, maliny, czereśni, porzeczek nie wskazywała na występowanie sytuacji kryzysowej na tych rynkach. Do MRiRW w ostatnim sezonie zbiorów nie docierały żadne niepokojące sygnały ze strony przedstawicieli producentów tych owoców. Istotnie natomiast miała miejsce trudna sytuacja na rynku wiśni kierowanych do przetwórstwa, związana z bardzo niskimi cenami oferowanymi przez przetwórców. Ze względu na spadek popytu na sok wiśniowy w ostatnim roku, w zakładach przetwórczych wystąpiły znaczne zapasy koncentratu i mrozonek. Jednocześnie w ostatnich latach odnotowano wzrost ilości nasadzeń wiśni a co za tym idzie wzrost ilości wyprodukowanego surowca. Nałożenie się tych dwóch czynników spowodowało wystąpienie drastycznego spadku cen. Sektor owoców objęty jest wspólną organizacją rynków rolnych. Głównym instrumentem mającym na celu stabilizację tego rynku jest wspieranie tworzenia i funkcjonowania wstępne uznanych grup oraz uznanych organizacji producentów owoców i warzyw. Ponadto uprzejmie przypominam, iż szczegółowe omówienie dostępnych i wdrażanych form wsparcia dla sektora owoców i warzyw zaprezentowaliśmy w piśmie nr RR. pro.0506/316/2008 z dnia 17 listopada 2008 r., będącym odpowiedzią na oświadczenie Pana Senatora z dnia 16 października 2008r.

Przedkładając powyższe informacje zapewniam, że Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi na bieżąco monitoruje i dostrzega problemy występujące na rynkach rolnych oraz będzie kontynuowało działania zmierzające do utrzymywania możliwie najkorzystniejszych warunków produkcji mających istotny wpływ na sytuację dochodową w rolnictwie.

2
Paweł Ziemiński
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
SEKRETARZ STANU
Arkadiusz Łatowiczak

Do wiadomości:

1. Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów,
2. Biuro Ministra w MRiRW.